

Л. А. Онищенко,
Аспірант, Національна академія державного управління при
Президенті України

ТЕХНІЧНІ РЕЗЕРВИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ДОВІРИ ДО РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

У даній статті розкрито та проаналізовано проблемні питання щодо розміщення технічних резервів страхових компаній.

Доведено, що причинами зростання обсягів невикладених страховими компаніями сум страхових відшкодувань є недосконалість нормативно-правова база регулювання ринку фінансових послуг та шахрайство.

З метою підвищення довіри до страхування та, в цілому, до ринку фінансових послуг рекомендовано впровадити на ринку запатентовані ідеї щодо способу здійснення операцій та системи обробки даних при страхуванні.

Some problem questions are opened and analyzed in this article and touch upon subject of formation and placing the technical reserves of the insurance companies.

It is proved, that the reasons of increase in volume unpaid sums of insurance payout the insurance companies there are imperfect standard-legal base of regulation at the market of financial services and swindle.

This article recommend to become embedded in the market the patented ideas of a way of realizations of operations at insurance and data processing systems at insurance for the purpose higher trust to insurance and the market of financial services.

Ключові слова: технічні резерви, державне регулювання, обіг договорів страхування, шахрайство, котирування цінних паперів, курс цінних паперів, фондові індекси.

ВСТУП

Технічні резерви страхової компанії — це страхові резерви, що утворюються з метою забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування залежно від видів страхування (перестрахування). Під розміщенням технічних резервів розуміють представлення коштів, сформованих технічних резервів дозволенними активами.

Стаття 31 Закону України "Про страхування" № 85/96 від 7 березня 1996 року (далі — Закон № 85/96) визначає, що кошти технічних резервів повинні розміщуватися з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості та мають бути представлені певними категоріями активів.

Страхові компанії зобов'язані формувати і вести облік страхових резервів у порядку та обсягах, встановлених Законом № 85/96, станом на кожен день. Для того, щоб облік страхових резервів відбувався в повному обсязі та достовірно, потрібно вести щоденний контроль за страховими платежами та обігом бланків договорів (полісів) страхування в режимі реального часу.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Державне регулювання процесу розміщення технічних резервів

Згідно даних Державної комісії з пи-

тань регулювання ринку фінансових послуг (далі — Держфінпослуг), у першому півріччі 2009 року в порівнянні з аналогічним періодом 2008 року мала місце негативна динаміка низки показників страхової діяльності. Так, зокрема, на 15% знизилась кількість укладених договорів (крім договорів страхування від нещасного випадку), на 10% зменшились чисті страхові виплати/відшкодування [17]. В той же час на 5% зріс обсяг страхових резервів та на 18% зросли загальні активи. Проте, збільшення обсягу страхових резервів та загальних активів не призвело до збільшення договорів страхування та не мало позитивного впливу на динаміку страхових виплат/відшкодувань.

За даними Держфінпослуг України [1], сума проблемних активів страхових компаній станом на кінець 2008 року становила 7,7 млрд грн., з яких 6,5 млрд грн. було розміщено на нелістингових цінних паперах, в т.ч. 310 млн грн. в облігаціях, а решта — в акціях.

Станом на кінець квітня 2009 року [2, с. 28—30] 72% активів страхових компаній (а отже, і технічні резерви) було наповнено неліквідними цінними паперами, а обсяг депозитів страхових компаній в проблемних банках становив 1,2 млрд грн.

Факти 2009 року свідчать також про те, що кількість не виплачених сум страхових відшкодувань страховими

компаніями збільшилася більш ніж утричі [2, с. 28—30]. Одна із причин невикладу — шахрайство.

Невикладені суми страхових відшкодувань страховими компаніями формують фактор низької довіри до страхових компаній. Останній зумовлений також фактом розміщення технічних резервів страхових компаній у неліквідні цінні папери, на депозитах в проблемних банках та недоотриманням страховими компаніями грошових коштів при обігу договорів страхування.

На вирішення саме цієї проблеми і спрямовані рекомендації, які вдалося сформулювати в рамках проведеного дослідження. Його результати представлено нижче.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У грудні 2004 року Держфінпослуг було прийнято Розпорядження № 3104 "Про затвердження Правил формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя", відповідно з якими було введено відсоткові норми до категорій та якості активів страхових компаній для представлення загального розміру технічних резервів (табл.1).

Якщо наявні у балансах страхових компаній акції українських емітентів (наприклад, придбані з 1991 по грудень 2004 року) не відповідали умовам п.8.2. Розпорядження № 3104, то перед власниками страхових компаній поставало питання щодо їх "примусового" продажу.

Розпорядження Держфінпослуг № 3104 в пп.8.3.—8.6. також містило норму, відповідно якої для представлення технічних резервів заборонялось використовувати позикові кошти, кредити банків, поворотну фінансову допомогу, цінні папери із зобов'язаннями зворотного викупу, вклади (депозити) строкові (строком менше одного місяця), помилково перераховані кошти на рахунок страховика, суми страхових платежів, які мають бути повернені страхувальнику в період, наступний за звітним, відповідно до чинного законодавства. Передбачалося, що величина активів, що приймаються на покриття технічних резервів, зменшена на суми довгострокових та поточних зобов'язань (розділи III, IV пасиву Балансу), повинна бути не меншою, ніж сумарна величина технічних резервів, що розраховується відповідно до чинного законодавства на будь-яку дату.

У разі, якщо кошти технічних резервів представлені правами вимоги до перестраховиків-нерезидентів, рейтинг фінансової надійності (стійкості) яких не нижчий за один з таких: "B+" (A.M.Best), "Baa" (Moody's Investors Service), "BBB" (Standard & Poor's) або "BBB" (Fitch Ratings), передбачалося, що не менше 50% коштів технічних резервів повинні бути розміщені на території України.

Оскільки акції та облігації, в яких розміщені технічні резерви національних страхових компаній повинні були перебувати в обігу на організованих фондових ринках та пройти лістинг на одній з таких фондових бірж, як Нью-Йоркська, Лондонська, Токійська, Франкфуртська або в торговельно-інформаційній системі НАСДАК (NASDAQ); будь-який емітент цих акцій (облігацій) повинен був провадити свою діяльність не менше ніж протягом 10 років і бути резидентом Украї-

ни, — то норми вимог Держфінпослуг не відповідали реаліям фондового ринку України.

Наприклад, "ПФТС" або акціонерне товариство "Фондова біржа "Перша фондова торговельна система" є найбільшою за обсягом "організованих" торгів в Україні. Лише у квітні 2009 року ПФТС повідомила про офіційний старт торгів у новій системі за проектом "MICEX — NASDAQ OMX — PFTS Ukrainian Project". Даний факт свідчить про те, що у 2004 році навряд чи технічні резерви національних страхових компаній могли бути розміщені (тобто підтверджені первинними юридичними документами про обіг цінних паперів) в торговельно-інформаційній системі НАСДАК (NASDAQ) [3].

Вищевикладене свідчить про те, що система державного регулювання процесів розміщення технічних резервів потребує удосконалення в частині формування належних внутрішніх та зовнішніх зворотних зв'язків між всіма учасниками ринку фінансових послуг (страхові компанії, торговці цінними паперами, Держфінпослуг та ДКЦФП). Будь-яке положення нормативно-правового акта має бути чітким та зрозумілим для його практичного втілення.

Порушення системної єдності державного регулювання породжує кризові явища та не сприяє розвитку цілісної системи ринку фінансових послуг.

Одним із проявів кризи цілісності системи ринку страхових послуг є шахрайство.

Шахрайство страховальників при обігу договорів страхування.

У 2009 році більш ніж 70% страхових компаній України збільшили період часу від страхової події до безпосередньої виплати коштів потерпілому [4]. Виправдовуючи свою повільність, страхові компанії серед причин збільшення терміну виплат називають шахрайство страховальників. Так, директор департаменту урегулювання збитків НАСК "Оранта" вважає, що кількість бажаючих у 2009 році обманути страхову компанію збільшилась у порівнянні з минулими періодами на 30—50% [4].

Згідно ст.190 Кримінального кодексу України [5] шахрайство — заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою.

Чинний Кримінальний кодекс України не визначає, що фальсифікація є шахрайством. В той же час "Новий тлумачий словник української мови" [6, с. 645] визначає, що фальсифікація:

- 1) підроблення чого-небудь;
- 2) погіршення з корисливою метою якості чого-небудь при збереженні зовнішнього вигляду;
- 3) умисне викривлення або неправильне тлумачення тих чи інших явищ, подій, фактів;
- 4) підроблена річ, яку видають за справжню; підробка; заміник чого-небудь.

За даними Федерації страхових посередників тенденція збільшення шахрайства щодо страхових компаній посилюється також і тим, що звільнені співробітники страхових компаній стали страховими агентами [7].

Подібне твердження Федерації страхових посередників не може служити фактом того, що стають страхо-

Таблиця 1. Вимоги щодо розміщення технічних резервів страхових компаній, що в т.ч. були передбачені п.8.2. Розпорядження Держфінпослуг №3104 "Про затвердження Правил формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя" (2004 р.)*

Категорії активів, якими мають бути представлені технічні резерви страхової компанії	Відсотки в загальному обсязі технічних резервів згідно п.8.2. Розпорядження Держфінпослуг №3104
грошові кошти на поточному рахунку	не більше 5 % загального розміру технічних резервів
банківські вклади (депозити)	не більше 70 % загального розміру технічних резервів, у кожному банку не більше 10 % загального розміру технічних резервів
акції, облигації, іпотечні сертифікати	не більше 40 % загального розміру технічних резервів
цінні папери, що емітуються державою	не більше 40 % загального розміру резервів
інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	не більше 15 % загального розміру технічних резервів, з них в окремий об'єкт інвестування — не більше 5 % загального розміру технічних резервів

*Відсотки в загальному обсязі технічних резервів не визначені в статті 31 Закону №85/96, а нормативно-правові акти у відповідності до прикінцевих положень Закону №85/96 мають застосовуватися у частині, що не суперечить Закону №85/96, тому п.8.2. Розпорядження № 3104 на підставі Ухвали Київського апеляційного господарського суду від 19.12.2007 року по справі №18/29-а скасовано. В той же час Держфінпослуг з 1 січня 2010 року ввело нові вимоги щодо технічних резервів (Розпорядження "Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів, якими представлені страхові резерви з видів страхування, інших, ніж страхування життя" №741 від 8 жовтня 2009 року).

вими агентами виключно з метою шахрайства (фальсифікації). В той же час даний факт є доказом кризи цілісної системи ринку страхових та фінансових послуг.

Факти про ситуації з шахрайством при обігу договорів страхування страхові компанії, з огляду на жорсткість Кримінального кодексу України, — замовчують.

Проте, певна статистика існує. Так, наприклад, сьогодні відомо відомо до вимог ст.16 Закону України "Про туризм" страхування туристів (медичне та від нещасного випадку) є обов'язковим та забезпечується суб'єктами туристичної діяльності. При цьому згідно до ст.1 цього Закону туристом є особа, яка здійснює подорож по Україні або до іншої країни з не забороненою законом країни перебування метою на термін від 24 годин до одного року без здійснення будь-якої оплачуваної діяльності та із зобов'язанням залишити країну або місце перебування в зазначений термін.

Страхування забезпечується суб'єктами туристичної діяльності на основі агентських угод з страховими компаніями. На жаль, чинна редакція Постанови Кабінету Міністрів України № 1523 від 18 грудня 1996 року "Про порядок провадження діяльності страховими посередниками та учасниками страхового ринку" не запобігає ситуаціям шахрайства, що виникають на ринку страхових послуг при обігу договорів страхування та формують негативний імідж страхування як сегмента фінансових послуг.

Так, страховий агент, що отримує страхові платежі від страховальників, зобов'язаний перерахувати кошти на рахунок страховика протягом двох робочих днів після отримання відповідних страхових платежів, а також оформити договір страхування не пізніше одного робочого дня з моменту отриман-

ня страхового платежу; страховий агент зобов'язаний щодавно подавати страховику відомості про укладені договори страхування та розміри отриманих платежів.

Отже, турист, який придбав договір страхування у страхового агента о 14 годині 1 вересня, може перетнути кордон України о 15 годині 1 вересня та потрапити в ДТП за межами України о 16 годині того ж дня.

Але страхова компанія за таких обставин не встигає отримати від страхового агента (суб'єктами туристичної діяльності) ані кошти (страховий платіж), ані відомості про укладені договори страхування та розміри отриманих платежів, тому що суб'єкт туристичної діяльності відомості про укладені договори страхування та розміри отриманих платежів має надавати страховій компанії щодавно (а не щодня).

Якщо турист не придбав договір страхування у страхового агента та о 14 годині 1 вересня перетнув кордон України, а вже о 15 годині 1 вересня з ним стався за межами України страховий випадок, то ніщо не заважає страховому агенту (суб'єкту туристичної діяльності, що готував документи для подорожі туристу) о 16 годині 1 вересня (після настання страхового випадку) укласти договір страхування "заднім" числом. Іншими словами, існує реальна можливість до фальсифікації (шахрайства).

Аналогічна ситуація з обігом договорів страхування може статися і при медичному страхуванні на випадок хвороби (в т.ч. швидка допомога у стоматолога), і при майновому страхуванні (наприклад, страхування житла від пожежі або від затоплення).

Ще один приклад. У березні 2005 року Держфінпослуг прийняла Розпорядження № 3790 "Про затвердження Положення про Єдину централізовану

Таблиця 2. Оцінка збитків, завданих шахраями на страховому ринку України (млн грн.)

10% недоотриманих страхових премій внаслідок приховування страховими агентами	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	I півріччя 2009 р.
	441,8	906,2	1924	1253	1337,9	1722,4	2291,3	910,97

Джерело: <http://forinsurer.com/>

базу даних щодо обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів". На ринку страхування України відомо, що поштовою до прийняття цього Розпорядження стало те, що прикордонниками проводяться періодичні перевірки наявності полісів "Зелена Картка" у власників транспортних засобів. Під час перевірок вибірково роблять ксерокопії виписаних страхових полісів "Зелена Картка", які потім пересилаються до Моторного (транспортного) страхового бюро України (надалі — МТСБУ) у місті Києві. Працівники останнього встановлюють, що щомісяця приблизно 10—30 % транспортних засобів перетинають державний кордон з фальсифікованими страховими сертифікатами "Зелена Картка". Факти фальсифікації стосуються як терміну дії, так і сплаченого тарифу за кожний страховий сертифікат "Зелена Картка".

Наприклад, у звіті страхової компанії (надісланого до МТСБУ) під страховим сертифікатом "Зелена Картка" №00895 від 12.09.2008 року може бути зазначено, що його виписано власнику напівпричепа на 15 днів, страховий тариф 30,00 грн. А за ксерокопією, отриманою під час вибіркової перевірки транспортних засобів, які перетинають державний кордон, зафіксовано, що страховий сертифікат "Зелена Картка" №00895 від 12.09.2008 року було виписано на легковий автомобіль терміном на один рік. Річний страховий тариф дорівнює 1147,00 грн., але до страхової компанії сума 1107,00 грн. не надійшла та не визначена страховим агентом у звіті як борг перед страховою компанією.

Крім вищезазначеного, сьогодні, на жаль, можна навести й інші приклади зловживань як в разі страхування застави майна під кредити банків, так і в разі настання страхових випадків з вантажем, автотранспортом, при наданні медичних послуг застрахованим при виїзді закордон [9, с. 59] тощо.

Враховуючи вищезазначене, а також беручи до уваги дані щодо валових доходів страхових компаній у вигляді страхових премій за видами страхування (іншими, ніж страхування життя) [10], можна припустити, що страхові шахраї не перерахували страховим компаніям України у 2002—2008 роках та першому півріччі 2009 року як мінімум 8, 497 млрд грн. від зібраних у страховальника страхових премій (табл. 2).

Відповідно за цей період до Державного бюджету України страховими компаніями було не доплачено податок на прибуток (3% від страхових платежів, що не надійшли в касу та на банківські рахунки страхових компаній) в сумі понад 254 млн грн.

За даними Держфінпослуг [2, с. 28—30], у 2009 році страхові компанії

не доплатили страховальникам за страховими випадками близько 1 млрд грн. Ймовірно, що саме цей мільярд гривень є страховими преміями або коштами, що розтанули в кишенях страхових агентів (посередників) і не були перераховані до страхових компаній.

Таким чином, це є свідченням того, що технічні резерви страхових компаній не є сформованими у повному обсязі. Останнє зумовлює низьку довіру до страхових компаній та ринку фінансових послуг в цілому.

Щодо розміщення технічних резервів страхових компаній у цінні папери.

18 листопада 2009 року Міністерство юстиції України зареєструвало Розпорядження Держфінпослуг № 741 від 08.10.2009 року "Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів, якими представлені страхові резерви з видів страхування, інших, ніж страхування життя", яким, зокрема, не більше 40 % страхових резервів дозволяється розміщувати у цінні папери.

Поняття та вимоги до цінних паперів висвітлено в главі 14 "Цінні папери" Цивільного кодексу України та в главі 17 "Цінні папери у господарській діяльності" Господарського кодексу України, а також у низці інших нормативно-правових актів. Проте, жодне з них не містить ані тлумачення термінів "котировка цінного паперу", "курс цінних паперів" та "фондовий індекс", ані алгоритмів їх розрахунків.

За прогнозами, викладеними на шпальтах газети "Financial Times" [11], у 2009 році приблизно 197 тисяч західноєвропейських компаній мали оголосити про свою фінансову неспроможність (банкрутство). У 2008 році кількість оголошень про банкрутство становило 149 тисяч. Невтішні прогнози наводили аналітики "Financial Times" і щодо компанії США, де у 2009 році очікувалось приблизно 62 тисяч оголошень про банкрутство. Щодо України, то офіційний сайт Державного департаменту з питань банкрутства [12] не дає прямої відповіді щодо кількості банкрутів в Україні та динаміки порушених процедур банкрутств у 2009 році. У той же час у кожному українському регіоні в стадії банкрутства знаходяться від 400 до 600 підприємств [13].

Ймовірно, що саме фактори банкрутства знецінили вартість цінних паперів, якими представлено технічні резерви страхових компаній.

Але, якщо б національні страхові компанії у 2004—2009 рр. і дотримувались вимог п. 8.2. Розпорядження № 3104, то ситуація збереження технічних резервів також не була б гарантованою.

Так, згідно Розпорядження № 3104 технічні резерви національних страховиків могли бути представлені й цінни-

ми паперами, що знаходились в торговельно-інформаційній системі НАСДАК (NASDAQ). За правилами фондового ринку, знаходиться в торговельно-інформаційній системі НАСДАК (NASDAQ) можуть лише ті цінні папери, яким привласнено фондовий індекс Nasdaq, що розраховується з 5 лютого 1971 року за акціями 3 тис. американських компаній.

Саме з цим індексом пов'язаний гучний скандал з цінними паперами, внаслідок якого американські хедж-фонди втратили у 2008 році 50 млрд доларів; швейцарський банк UBS — більш ніж 3 млрд євро, іспанський банк Santander — 2,3 млрд євро [14].

Система українського державного регулювання може вплинути на вартість цінних паперів, що знаходяться в системі НАСДАК (NASDAQ), лише фактором політичних ризиків, які формують рейтинг країни.

В той же час запобігти обвалу вартості цінних паперів в Україні можна, наблизивши систему нормативно-правових документів до правил ринку.

Є потреба у нормативно-правовому визначенні термінів "фондовий індекс", "котировка цінного паперу", а також алгоритмів їх розрахунку. При цьому потрібно дотримуватись вимог фондового ринку, який будує свою стратегію на динаміці фондових індексів та котировках цінних паперів, надавши їм певні тлумачення.

Так, згідно "Правил Фондової біржі ПФТС" (надалі — Правила ПФТС), затверджених рішенням Біржової ради Акціонерного товариства "Фондова біржа "Перша фондова торговельна система" № 2 від 03.07.2007 року:

— "Котировка — пропозиція учасника торгів щодо купівлі/продажу цінних паперів та інших фінансових інструментів на ринку котировок за умовами щодо виду цінного паперу, кількості, ціни, дати, умов виконання розрахунків та інших умов, визначених в Правилах.

— Одностороння котировка — котировка на продаж або купівлю певного цінного паперу (фінансового інструменту), виставлена одним учасником торгів.

— Двостороння котировка — одночасне виставлення котировок на купівлю та продаж одним учасником торгів щодо одного цінного паперу (фінансового інструменту).

— Котирування — механізм визначення та/або фіксації ринкової ціни цінного паперу;

— Котирувальний список — частина біржового реєстру, що містить інформацію щодо цінних паперів відповідного рівня лістингу. Розрізняють котирувальний список першого рівня та котирувальний список другого рівня.

— Ринок котировок — режим торгів, при якому укладання угод здійснюється шляхом акцепту котировок в порядку, встановленому в Правилах...

Є, щоправда, й інше визначення поняття "котировка цінного паперу" [15, с. 452—456]:

"Котировка цінного паперу є співвідношенням між поточним попитом та пропозицією на неї. Поточний попит визначається максимальною ціною, за яку покупці згодні придбати

цінний папір, а поточна пропозиція відповідає мінімальній ціні, за якою будь-хто бажає його продати...

Практичний курс цінних паперів визначається трьома групами факторів ціноутворення: об'єктивним, спекулятивними та суб'єктивними... Потрібно враховувати, що фондовий ринок є частиною відокремленого сектору економіки — сектора фіктивного капіталу..."

Гра з котирування на фондовому ринку приносить чималі прибутки шахарям. Наприклад, за даними Комісії з цінних паперів та фондового ринку США [16], один мільйонер з рейтингу журналу Forbes домовлявся з деякими представниками топ-менеджменту американських корпорацій, які розголошували йому інформацію щодо фінансового стану своїх компаній, їх квартальних надходжень ще до її офіційного оприлюднення. Саме це і дозволяло бізнесмену "грати" на підвищенні або на падінні курсу акцій компанії.

ПФТС у 2008 році збільшила чистий прибуток у порівнянні з 2007 роком на 47,8% [17]. Обсяг торгів у 2008 році на ПФТС досяг 45,56 млрд грн., що склало 93% всього обсягу організованого ринку країни. Членами біржі є біля 220 торгівців цінними паперами та банків.

Проте, отримання прибутку має бути результатом роботи не тільки торгівців цінними паперами, а й страхових компаній.

Поєднання інтересів торгівців цінними паперами та інтересів страхових компаній при розміщенні технічних резервів у цінні папери потребує системного державного регулювання з метою сприяння прогресивному майбутньому системи ринку фінансових послуг.

ПРОПОЗИЦІЇ

Нормативно-правове підґрунття системи ринкових правил діяльності як національного страхового ринку, так і ринку фінансових послуг, в цілому, є в Україні недосконалим.

Докорінно змінити ситуацію з шахрайством на страховому ринку можуть інноваційні ідеї, що викладені в деклараційному патенті України № 2998 на корисну модель "Спосіб здійснення операцій при страхуванні", оприлюдненому в офіційному бюлетені "Промислова власність" Державного підприємства "Український інститут промислової власності" № 9, 2004 та в патенті України № 22174 на корисну модель "Система обробки даних при страхуванні", оприлюдненому в офіційному бюлетені "Промислова власність" Державного підприємства "Український інститут промислової власності" № 5, 2007.

Згідно до формул вищезазначених корисних моделей:

1. Спосіб здійснення операцій при страхуванні включає випуск в обіг страховиком юридичних документів у вигляді бланку договору страхування на паперових носіях, продаж договору страхування страховальнику, внесення коштів на користь страховика та надання відомостей про укладені договори страхування і отримані платежі в режимі реального часу.

2. Система обробки даних при страхуванні в режимі реального часу включає принаймні одну автоматизовану підсистему надання страхових послуг, оснащену каналом або каналами зв'язку, причому кожна автоматизована

підсистема надання страхових послуг включає комплекс технічних засобів для випуску в обіг юридичних документів у вигляді бланків договорів страхування на паперових носіях, комплекс технічних засобів для укладання договорів з внесенням коштів на користь автоматизованої підсистеми надання страхових послуг та надання відомостей стосовно укладених договорів страхування та отриманих платежів. В цілому, технічні засоби Системи проводять активацію і/або ідентифікацію носія з загальної бази даних, що містить модулі з конфіденційними відомостями, при цьому вказані засоби виконані з можливістю забезпечення доступу до бази даних кожної сторони, яка передбачена договорами страхування, та сторони, з якою страхувальник вступає в цивільно-правові відносини.

Економічний ефект від впровадження ідей щодо способу здійснення операцій при страхуванні та системи обробки даних при страхуванні щорічно збільшуватиме кошти технічних резервів національних страховиків щонайменше на 1 млрд грн. При цьому не має значення, яка кількість страхових компаній працюють на ринку.

Щоб не втратити довіру до розміщення технічних резервів, принциповим також має бути фактор дотримання на будь-яку календарну дату (не лише дату квартальної та річної звітності) справедливої вартості чистих активів національних страхових компаній та іноземних страхових компаній, які за системою перестрахування несуть консолідовану відповідальність перед національним страхувальником. Останнє буде свідчити про розміщення технічних резервів страхових компаній у ліквідні активи.

ВИСНОВКИ

Впровадження інноваційних ідей, викладених у деклараційному патенті України № 2998 на корисну модель "Спосіб здійснення операцій при страхуванні" та в патенті України № 22174 на корисну модель "Система обробки даних при страхуванні", без підтримки держави в найближчий час не є можливим. Для цього, зокрема, має бути створена відповідна інституційна база.

Відсутність належного державного регулювання означає свідому щорічну "відмову" держави щонайменше від 1 млрд грн. та не сприяє формуванню довіри до ринку фінансових послуг.

Для оперативного контролю за об'ємом договорів страхування, надходженням страхових платежів і формуванням технічних резервів є потреба у залученні необхідних ресурсів влади, орієнтованої на оптимальний, прогресивний розвиток ринку страхових послуг. Під ресурсами влади розуміють як ресурси системи державного управління на макроекономічному і мегаекономічному рівнях, так і внутрішні управлінські ресурси страхових компаній.

Є потреба в нормативно-правово-му визначенні термінів "фондовий індекс", "котировка цінного паперу", "курс цінних паперів" та алгоритмів їх розрахунків, що дозволить планувати і аналізувати динаміку структури фінансових ресурсів страхових компаній.

Системне втілення інноваційних ідей та вдосконалення нормативно-правової бази в частині розміщення

технічних резервів цінними паперами зменшить необґрунтовані затримки з виплатами страхових відшкодувань з боку страхових компаній та підвищить довіру в цілому до ринку фінансових послуг.

Література:

1. Страховщики набрали 6,2 мільярда "мусора"; Інтернет-ресурс: http://www.prostobank.ua:80/finansovyy_gid/strahovanie/novosti/strahovschiki_nabrali_6_2_milliarda_musora?utm_source=site&utm_medium=maillist;
2. Бироваш М. Цена страха // журнал "КОРРЕСПОНДЕНТ", 27 ноября 2009. — № 45 (384). — С.28—30.
3. Фондовая биржа ПФТС в 2008г увеличила чистую прибыль на 47,8%. — Інтернет-ресурс: http://www.prostobank.ua:80/finansovyy_gid/investitsii/novosti/fondovaya_birzha_pfts_v_2008g_uvelichila_chistuyu_pribyl_na_47_8?utm_source=site&utm_medium=maillist
4. Павлюченко Т. Страховые компании значительно увеличивают сроки выплат. — Інтернет-ресурс: http://www.prostobank.ua:80/finansovyy_gid/strahovanie/stati/strahovye_kompanii_znachitelno_uvelichivayut_sroki_vypyat?utm_source=site&utm_medium=maillist
5. Кримінальний кодекс України, закон України № 2341-III від 05.04.2001.
6. Яременко В.В., Сліпущко О.М. Новый тлумачний словник української мови у трьох томах. 200000 слів. — К.: Видавництво "Аконіт", 2008.
7. Уволенные страховщики пошли работать агентами; Інтернет-ресурс: http://www.prostobank.ua:80/finansovyy_gid/strahovanie/novosti/uvolennye_strahovschiki_poshli_rabotat_agentami?utm_source=site&utm_medium=maillist;
8. Інтернет-ресурс <http://www.dfp.gov.ua/fileadmin/sk2009.pdf>
9. Найбільш поширені форми шахрайства, з якими зустрічаються наші страховики // Страхова справа № 1 (13). — Журнал 2004.
10. Інтернет-ресурс: <http://forinsurer.com/stat/>
11. Газета "Financial Times" від 8 грудня 2008р.
12. Офіційний сайт Державного департаменту з питань банкрутства: www.sdb.gov.ua
13. Інтернет-ресурс: <http://news-finance.ua/>
14. Европейские банки вовлечены в пирамиду Медоффа. — Інтернет-ресурс: <http://ru.euronews.net/2008/12/15/ripples-from-madoff-losses-felt-in-europe/>
15. Оценка имущества и имущественных прав в Украине: монография / Лебедь Н., Мендрал А., Ларцев А., Скринько С., Жиленко Н., Пашков В. Под ред. Лебедь Н. — К: ООО "Информационно-издательская фирма "Принт-Экспресс", 2002.
16. Інтернет-ресурс http://www.prostobank.ua/layout/set/print/finansovyy_gid/investitsii/stati/moshenniki_fondovogo_rynka
17. Ринок страхових послуг за 6 місяців 2009 року. — Інтернет-ресурс: <http://forinsurer.com/files/file00324.pdf>
Стаття надійшла до редакції 01.02.2010 р.